

อากัปกิริยาของแมวในบทบาทแม่ผู้ให้ความอบอุ่น:
แรงบันดาลใจต่อการสร้างสรรค์ศิลปะ
The Cats' Character in Maternal Role:
An Inspiration for Artistic Creation

กนิษฐา พวงศรี

Kanittha Paungsri

ภาควิชาศิลปกรรม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

Fine Arts Department

Faculty of Humanities and Social Science

Chiang Mai Rajabhat University

วันที่รับบทความ : วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

วันที่ส่งบทความที่แก้ไข : วันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๖๔

วันที่ตอบรับบทความเพื่อตีพิมพ์ : วันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔

บทคัดย่อ

“อากัปกิริยาของแมวในบทบาทแม่ผู้ให้ความอบอุ่น: แรงบันดาลใจต่อการสร้างสรรค์ศิลปะ” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา รูปลักษณะ และอากัปกิริยาของแมวแม่ผู้ให้ความอบอุ่น เพื่อนำมาเป็นแรงบันดาลใจ ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะภาพพิมพ์ ผลงานศิลปะที่สร้างขึ้นได้รับแรงบันดาลใจมาจากการที่ได้เลี้ยงแมว จากการศึกษพบว่า แมว คือ สัตว์เลี้ยงที่มีความน่ารัก ซื่ออ่อน ทำให้ผู้เลี้ยงรู้สึกผ่อนคลายจากการทำงานหนัก นอกจากความน่ารักแล้วนั้น แมวยังคงมีสัญชาตญาณของความเป็นแม่ผู้ให้ความอบอุ่น และคอยปกป้องดูแลลูก ๆ ของมันจากอันตรายต่าง ๆ ด้วยรูปร่างที่ปราดเปรียว คล่องตัว มีกรงเล็บที่แหลมคม พร้อมตะปบศัตรู รูปลักษณ์ของแมวที่มีความสงสวย ความระแวดระวัง และการเตรียมกระโดดขย้ำเมื่อรู้ว่าภัยจะเข้ามาใกล้ลูก ๆ ของมัน จากการสังเกตจึงเกิดแนวความคิดในการศึกษาอากัปกิริยาต่าง ๆ ของแมว เพื่อนำมาถ่ายทอด สร้างสรรค์จินตนาการจากรูปลักษณะของแมวในบทบาทแม่ผู้ให้ความอบอุ่น โดยใช้กระบวนการทางด้านศิลปะภาพพิมพ์ เทคนิคภาพพิมพ์กั๊ดกรดโลหะ ถ่ายทอดจินตนาการเรื่องราวของแมวตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ คือ ศึกษารูปลักษณะและอากัปกิริยาของแมวในบทบาทแม่ผู้ให้ความอบอุ่น เพื่อนำมาเป็นแรงบันดาลใจ ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะภาพพิมพ์

คำสำคัญ: งานทัศนศิลป์, ศิลปะภาพพิมพ์, ภาพพิมพ์โลหะ

Abstract

“The Cats’ Character in Maternal Role: An Inspiration for Artistic Creation” aimed to study the characteristics and manners of mother cats in instinctive maternal roles to inspire the creation of printmaking. The artwork was inspired by raising domestic cats. According to the study, cats are cute and affectionate pets that make the human owners feel relieved from their hard work. In addition to that cuteness, cats still have a maternal instinct to keep warm and to protect their offspring from various dangers with their strong flexible body, quick reflexes and sharp claws adapted to killing prey along with the watchfulness and ready to pounce on when they recognize that danger will approach their kittens. From observation, the concept of studying the different behaviors of cats was developed in order to convey imagination from the character of the cats in a maternal role by using printmaking and etching techniques. The purpose was to study the characteristic and manner of the cat in the role of a mother to be the inspiration for the creation of graphic arts.

Key words: Visual Arts, Printmaking, Etching

บทนำ

“อากัปกิริยาของแมวในบทบาทแม่ผู้ให้ความอบอุ่น: แรงบันดาลใจต่อการสร้างสรรค์ศิลปะ” เมื่อก้าวถึงแมวที่เป็นสัตว์เลี้ยง นอกจากจะมีความน่ารัก น่าทะนุถนอม น่าสัมผัส ตลอดจนการแสดงอากัปกิริยาออกอ้อนต่อผู้ที่เป็นเจ้าของ แมวเพศเมียเมื่อโตเต็มวัยและมีลูก มันจะมีสัญชาตญาณของความเป็นแม่ผู้ให้ความอบอุ่น และคอยปกป้องคุ้มครองกับลูก ๆ อยู่เสมอ

ผลงานศิลปะที่สร้างขึ้นได้รับแรงบันดาลใจมาจากการที่ได้เลี้ยงแมว จากการศึกษาพบว่า แมว คือ สัตว์เลี้ยงที่มีความน่ารัก ความซุกซน น่าทะนุถนอม ซื่ออ่อนเอาใจผู้ที่เป็นเจ้าของ ทำให้ผู้เลี้ยงรู้สึกผ่อนคลาย จากการทำงานหนัก นอกจากความน่ารักแล้วนั้น แมวเพศเมียที่มีลูก ยังคงมีสัญชาตญาณของความเป็นแม่ผู้ให้ความอบอุ่น และคอยปกป้องดูแลลูก ๆ ของมันจากอันตรายต่าง ๆ ด้วยรูปร่างที่ปราดเปรียว คล่องตัว มีกรงเล็บที่แหลมคม พร้อมตะปบศัตรู รูปลักษณ์ของแมวที่มีความสงสัย ความระแวดระวัง และการเตรียมกระโดดขย้ำ เมื่อรู้ว่าภัยจะเข้ามาใกล้ลูก ๆ ของมัน จากการสังเกตดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยเกิดแนวความคิดในการศึกษาอากัปกิริยาต่าง ๆ ของแมว เพื่อนำมาถ่ายทอด และสร้างสรรค์จินตนาการจากรูปลักษณ์ของแมวในบทบาทแม่ผู้ให้ความอบอุ่น โดยใช้กระบวนการทางด้านศิลปะภาพพิมพ์ เทคนิคภาพพิมพ์กั๊ดกรดโลหะ ถ่ายทอดจินตนาการเรื่องราวของแมวตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ คือ ศึกษารูปลักษณ์และอากัปกิริยาของแมวในบทบาทแม่ผู้ให้ความอบอุ่น เพื่อนำมาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะภาพพิมพ์

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาแต่พฤติกรรมอิริยาบถต่าง ๆ ของแมวที่มีสัญชาตญาณของแม่ผู้ให้ความรัก ความอบอุ่นแก่ลูกของมัน โดยลักษณะท่าทางดังกล่าวจะถูกนำมาผสมผสานกับจินตนาการ ทั้งทางด้านรูปแบบ และเทคนิค ดังนี้ ด้านรูปแบบ จะเป็นกึ่งนามธรรมที่แสดงถึงแมวในบทบาทแม่ผู้ให้ความอบอุ่น โดยใช้เส้น และรูปทรง และการจัดองค์ประกอบภาพที่มีความน่าสนใจ ก่อนนำสู่การกระบวนการสร้างสรรค์งานศิลปะภาพพิมพ์ ในส่วนของด้านเทคนิค จะใช้เทคนิคภาพพิมพ์กั๊ดกรดโลหะ ในการสร้างสรรค์ผลงาน

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อศึกษาและสังเกตลักษณะท่าทางของแมวและพฤติกรรม ตลอดจนอากัปกิริยาท่าทางต่าง ๆ ที่แสดงถึงบทบาทและสัญชาตญาณของแม่ผู้ให้ความอบอุ่น

๒. เพื่อนำรูปภาพที่แสดงถึงรูปลักษณ์ของแมวมามีเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะภาพพิมพ์ เทคนิคกั๊ดกรดโลหะ

กระบวนการในการสร้างสรรค์

๑. ศึกษาข้อมูล

๑.๑ ศึกษาและสังเกตลักษณะท่าทางของแมว พฤติกรรม อากัปกริยาท่าทางต่าง ๆ ที่แสดงถึงบทบาทและสัญชาตญาณของแมวผู้ให้ความอบอุ่น

๑.๒ ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ผลงานวิจัย และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

๑.๓ วิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำมาสู่การสังเคราะห์

๑.๔ นำรูปภาพที่แสดงถึงรูปลักษณ์ของแมว มาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน

๒. สร้างภาพร่าง (Sketch) แสดงรายละเอียดของผลงานตามแนวความคิด

ศิลปะที่สร้างสรรค์เกี่ยวกับสัตว์ต่าง ๆ มีศิลปินในไทย และต่างชาติจำนวนมากที่สร้างสรรค์ผลงาน โดยเฉพาะแมว และมักจะสื่อความหมายเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างแมวและผู้ที่เป็นเจ้าของ ดังเช่นผลงานของศาสตราจารย์เกียรติคุณ ประหยัด พงษ์ดำ ศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์ (ภาพพิมพ์) พ.ศ.๒๕๔๑ ครูแห่งวงการศิลปะภาพพิมพ์ อธิพลในการสร้างงานของอาจารย์มาจากวัยเด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมแบบชนบท มีความผูกพันกับรูปทรงของสัตว์ประเภทต่าง ๆ เช่น ไก่ นกฮูก ม้า ปลา และแมว อยู่หลายภาพ

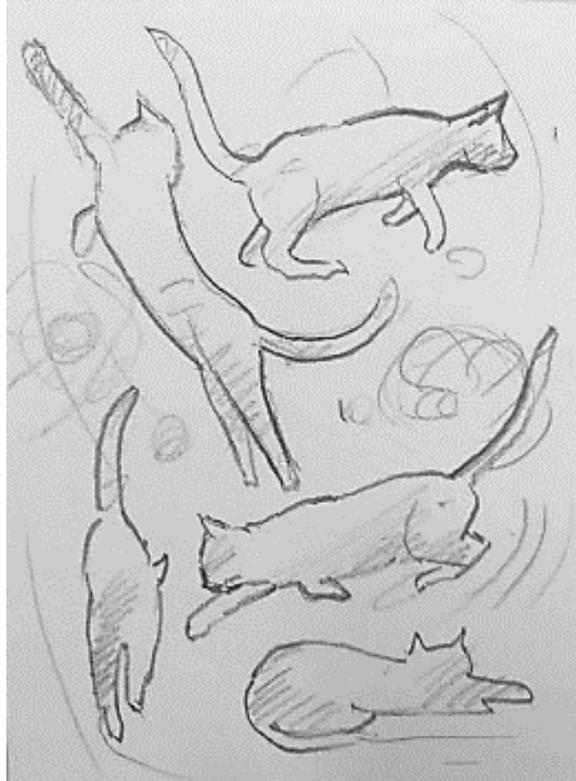
ภาพที่ ๑ ผลงาน : แมว

โดย ศาสตราจารย์เกียรติคุณประหยัด พงษ์ดำ
เทคนิคภาพพิมพ์แกะไม้ ขนาด 26.5 x 21.5 ซม.

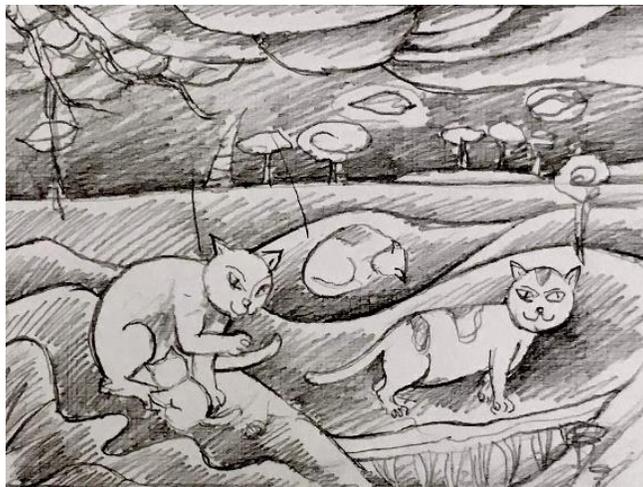
ส่วนหนึ่งของผลงานจากนิทรรศการ “1st Exclusive Collected Prints Exhibition”
ภาควิชาภาพพิมพ์ คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

6 | วารสารช่วงฝน ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – มิถุนายน 2564

นอกจากผลงานศิลปะแล้ว ผู้วิจัยยังศึกษาลักษณะท่าทางของแมวที่ได้เลี้ยงไว้ ด้วยการสังเกตพฤติกรรม อากัปกิริยาท่าทางต่าง ๆ ที่แสดงถึงบทบาทและสัญชาตญาณของแม่ผู้ให้ความอบอุ่นตามแนวความคิดของผู้วิจัยนั้น โดยเริ่มจากการสร้างภาพร่าง ก่อนนำมาเป็นต้นแบบในการสร้างสรรค์ผลงานจริง

ภาพที่ ๒ ภาพการร่างศึกษาท่าทางของแมวนักล่าในรูปลักษณะต่าง ๆ

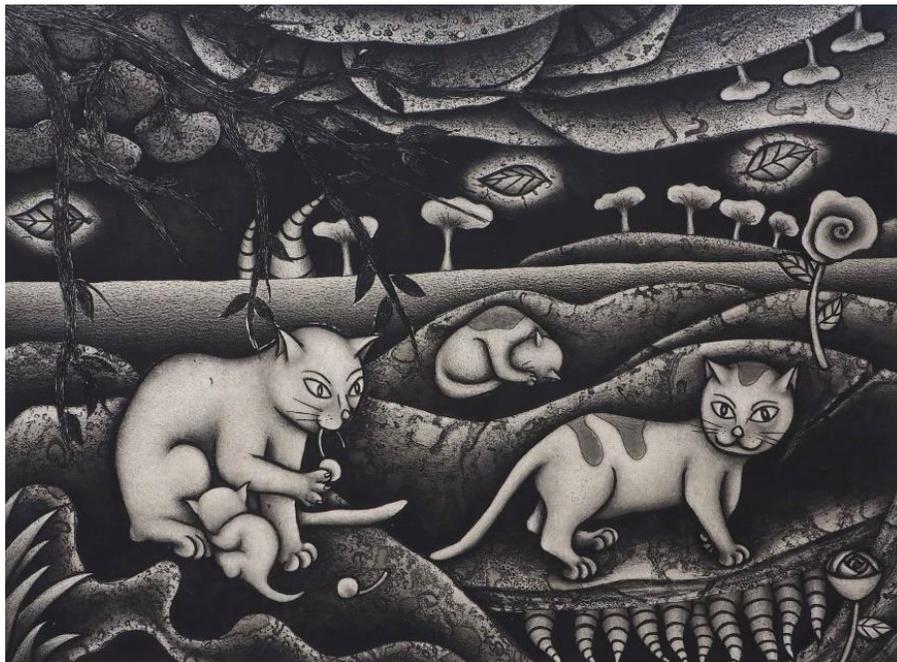

ภาพที่ ๓ ภาพร่างหยาบ การสร้างสรรค์จินตนาการผสมผสานกับรูปลักษณะของแม่ผู้ให้ความอบอุ่น

ภาพที่ ๔ ภาพร่างละเอียด ก่อนนำไปสู่กระบวนการทางด้านศิลปะภาพพิมพ์เทคนิคภาพพิมพ์กั๊ดกรดโลหะ

๓. ภาพผลงานที่เสร็จสมบูรณ์

ภาพที่ ๕ ผลงานที่เสร็จสมบูรณ์ ชื่อผลงาน แม่แมว

เทคนิค ภาพพิมพ์กั๊ดกรดโลหะ

ขนาด 35 x 50 ซม.

แนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงาน

แมว คือ สัตว์เลี้ยงที่มีความน่ารัก ขี้ขลาด ทำให้ผู้เลี้ยงรู้สึกผ่อนคลายจากการทำงานหนัก นอกจากความน่ารักแล้วนั้น แมวยังคงมีสัญชาตญาณของความเป็นแม่ผู้ให้ความอบอุ่น และคอยปกป้องดูแลลูก ๆ ของมัน จากอันตรายต่าง ๆ ด้วยรูปร่างที่ปราดเปรียว คล่องตัว มีกรงเล็บที่แหลมคมพร้อมตะปบศัตรู รูปลักษณ์ของแมวที่มีความสงสัย ความระแวงระวัง และการเตรียมกระโดดขย้ำ เมื่อรู้ว่าภัยจะเข้ามาใกล้ลูก ๆ ของมัน

ผลการวิจัย

จากการศึกษาสังเกตได้ว่า แมว คือ สัตว์เลี้ยงที่ยังคงมีสัญชาตญาณของแม่ผู้ให้ความรักความอบอุ่นแก่ลูก ผู้วิจัยได้ศึกษาลักษณะพฤติกรรมต่าง ๆ ของแมว โดยพบว่า เมื่อใดที่มีอันตรายเข้ามาใกล้ลูก ๆ ของมัน มันก็พร้อมจะปกป้องทันที ด้วยการพุ่งเข้าตะปบศัตรูอย่างไม่เกรงกลัว การหมอบ การคลาน และสายตาก็กลมโตเมื่อจ้องศัตรูด้วยความระแวงระวังภัย แต่พอรู้ว่า ไม่มีภัยอันตรายใด ๆ แล้ว อากัปกิริยาของแม่แมวขณะที่อยู่กับลูก ๆ ของมัน จะมีลักษณะท่าทางที่อ่อนโยนมากขึ้นเหมือนกับแมวที่อยู่กับผู้เป็นเจ้าของ

จากการศึกษานี้ จึงมุ่งศึกษาแต่พฤติกรรมอากัปกิริยาต่าง ๆ ของแมวที่มีสัญชาตญาณของแม่ผู้ให้ความรักความอบอุ่น โดยนำลักษณะท่าทางมาผสมผสานกับจินตนาการ ทั้งทางด้านรูปแบบ และเทคนิค กล่าวคือ ด้านรูปแบบจะเป็นกึ่งนามธรรมที่แสดงถึงแม่แมวผู้ให้ความอบอุ่น โดยใช้เส้น รูปทรง และการจัดองค์ประกอบภาพที่มีความน่าสนใจ ก่อนนำสู่การกระบวนการสร้างสรรค์ ด้วยเทคนิคกัตกรดโลหะ ทั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้ผลงานศิลปะภาพพิมพ์ เทคนิคกัตกรดโลหะ เพื่อถ่ายทอดบรรยากาศความผูกพันระหว่างแม่แมวกับลูกแมว

ผลงานสร้างสรรค์ดังกล่าวแสดงถึงลักษณะเฉพาะของเทคนิคภาพพิมพ์กัตกรดโลหะ มีการใช้สีดำแสดงบรรยากาศแม่แมวผู้ให้ความอบอุ่น ส่วนที่เป็นโลหะจะถูกนำกรดกัดลงไปเป็นร่องลึกมาก ซึ่งร่องลึกดังกล่าวจะอุ้มน้ำหมึกมากจึงเกิดเป็นสีเข้ม เช่น น้ำหนักในรูปทรงแมว และในส่วนของโลหะที่ถูกกัดไม่ลึกมาก จะยังคงเป็นสีเทาอ่อน และสีเทาเข้มตามลำดับ ไปจนถึงน้ำหนักดำ น้ำหนักสีในภาพ จะขึ้นอยู่กับระดับความตื้นลึกของแม่พิมพ์

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างสรรค์ผลงานเรื่อง อากัปกิริยาของแมวในบทบาทแม่ผู้ให้ความอบอุ่น : แรงแบบดาลใจต่อการสร้างสรรค์ศิลปะ ซึ่งได้รับแรงบันดาลใจจากการที่ได้เลี้ยงแมว และจากการศึกษาพบว่า อุปนิสัยของแมวจะมีอยู่หลากหลายบทบาท นอกจากจะมีอากัปกิริยาขี้อาย ความขุกขน ความน่ารักน่าทะนุถนอม และขี้ขลาดเอาใจเจ้าของ รวมไปถึงการมีสัญชาตญาณของผู้ปกป้อง ด้วยรูปร่างที่ปราดเปรียว คล่องตัว และมีกรงเล็บที่แหลมคมพร้อมตะปบศัตรูที่เข้ามาใกล้ลูก ๆ ของมัน ซึ่งเมื่อไม่มีภัยอันตรายแล้ว แม่แมวจะมีลักษณะท่าทางที่อ่อนโยนมากขึ้น โดยเฉพาะเมื่ออยู่ใกล้ลูก ๆ ของมัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้เกิดแนวความคิด นำอากัปกิริยาดังกล่าวมาเป็น

แรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานตามจินตนาการ โดยใช้กระบวนการทางด้านศิลปะภาพพิมพ์ เทคนิคภาพพิมพ์กัตกรดโลหะ ในการถ่ายทอดรูปลักษณะของแมวในบทบาทนักร้อง

ผลงานสร้างสรรค์ชุดนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ กล่าวคือ ได้ศึกษารูปลักษณะและอากัปกริยาของแมวในบทบาทแม่ผู้ให้ความอบอุ่น เพื่อนำมาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะภาพพิมพ์ ซึ่งสามารถถ่ายทอดรูปลักษณะและอากัปกริยาของแมวตามจินตนาการลงบนแผ่นแม่พิมพ์โลหะ ด้วยการสร้างสรรค์ขั้นตอนตามกระบวนการ โดยใช้หลักทัศนธาตุ เส้น สี น้ำหนัก และพื้นผิว โดยถ่ายทอดบรรยากาศและความรู้สึกถึงแม่แมวผู้ให้ความอบอุ่นแก่ลูก ได้อย่างสมบูรณ์ตามแนวคิดที่กำหนดไว้

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. (๒๕๔๔). *ความคิดสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.

ชะลูด นิ่มเสมอ. (๒๕๔๒). *องค์ประกอบศิลปะ*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

น.ณ ปากน้ำ. (๒๕๒๖). *หลักการใช้สี*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

วิรุณ ตั้งเจริญ. (๒๕๓๙). *การออกแบบ*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.